

Informacja dla pacjenta dotycząca badań wykonywanych w Pracowni Mammografii i wymagających specjalnego przygotowania pacjenta.

MAMMOGRAFIA SPEKTRALNA

Cel badania: określony jest przez lekarza kierującego na badanie i zapisany jest w skierowaniu na badanie. Celem mammografii spektralnej jest poprawa czułości mammografii klasycznej w wykrywaniu nowotworu złośliwego piersi, a także wykluczenie dodatkowych ognisk raka przed kwalifikacją do leczenia.

Na czym polega badanie: Mammografia spektralna to połączenie badania mammograficznego z dożylnym podaniem środka kontrastowego. Samo badanie jest krótkie – trwa ok. 10 minut. Po założeniu kaniuli, do żyły podawany jest środek kontrastowy, a następnie wykonywane są zdjęcia mammograficzne – dwa zdjęcia w różnych projekcjach dla każdej piersi. Dawka promieniowania na jaką jest narażona pacjentka jest średnio o około 20 % wyższa niż w mammografii, natomiast doniesienia naukowe dowiodły, że czułość tego badania w wykrywaniu raka piersi jest wyższa, niż czułość mammografii i ultrasonografii łącznie. Mammografia jest badaniem wykonywanym najczęściej w pozycji stojącej. Piers jest uciskana przez specjalną płytkę, co jest konieczne, aby uzyskać wyraźniejszy obraz, lepiej uwidocznić zmiany i zminimalizować dawkę promieniowania. Badanie pozwala na wykrycie niewielkich zmian, takich jak guzki czy zwapnienia, które mogą być niewyczuwalne podczas badania palpacyjnego. Badanie jest najczęściej bezbolesne, może jednak wywoływać pewien dyskomfort. Mammografia jest badaniem bezpiecznym, chociaż podanie środka kontrastowego może powodować wystąpienie skutków niepożądanych.

Przygotowanie pacjenta do mammografii spektralnej:

- Nic nie jeść na 5 h przed badaniem
- Można pić wodę niegazowaną
- Przynieść ze sobą 1,5l wody niegazowanej
- Przyjąć dotychczas stosowane leki – **BARDZO WAŻNE !!!**
- Przed badaniem pacjent jest poproszony o rozebranie się do pasa. Przed wyjściem z domu najlepiej jest założyć wygodne, dwuczęściowe ubranie. W dniu badania nie należy stosować dezodorantu z talkiem, balsamu ani kremu.
- Jeśli pacjentka miesiączkuje, badanie najlepiej jest wykonać w pierwszej połowie cyklu. Jeśli pacjentka jest po menopauzie, może wykonać badanie w dowolnym dniu.
- Przychodząc na badanie należy zabrać ze sobą wyniki poprzednich badań piersi, jeżeli były wykonywane w innej pracowni (klisze rtg, płyty CD, wyniki badania usg piersi, wypisy z leczenia szpitalnego).
- Przynieść ze sobą kopię wyników krwi z oznaczeniem poziomu **mocznika, kreatyniny, eGFR**

Co należy zgłosić personelowi przed wykonaniem badania?

- Rozpoznaną wcześniej alergię lub wystąpienie w przyszłości jakichkolwiek reakcji uczuleniowych na leki lub jodowe środki kontrastowe (podawane np. podczas badań w TK)
- Skłonność do krwawień (skaza krwotoczna)
- Cięża lub podejrzenie ciąży astmy oskrzelowej, nadciśnienia tętniczego, padaczki, cukrzycy – niezależnie od typu
- Obecność chorób: tarczycy, nerek, wątroby,

Przed wykonaniem badania pacjent wypełnia ankietę osobową, w której zawarte są pytania dotyczące istotnych informacji zdrowotnych. Wymagana jest świadoma zgoda pacjenta na wykonanie badania z podaniem środka kontrastowego, potwierdzona czytelnym podpisem pacjenta.

W czasie badania:

- Jakiegokolwiek objawy po podaniu dożylnego środka kontrastowego (duszność, zawroty głowy, nudności, swędzenie)

Wystąpienie któregokolwiek z powyższych należy natychmiast zgłosić personelowi !!!

Podanie jodowych środków kontrastowych może wywołać:

- Zawroty głowy
- Uczucie gorąca, szczególnie w okolicy narządów miednicy małej
- Metaliczny smak w ustach
- Kołatanie serca
- Uczucie parcia na mocz

Są to objawy, które nie powinny niepokoić pacjenta. Powinny one ustąpić zaraz po zakończeniu podawania kontrastu. Po zakończeniu badania pacjent pozostaje na korytarzu z pozostawioną kaniulą w żyłę przez ok. 15 – 20 minut w celu obserwacji jego stanu po podaniu środka kontrastowego. Zalecane jest także spożywanie dużej ilości płynów (około 2,5 litra wody niegazowanej lub napojów niesłodzonych w ciągu następnych 24 godzin)

Ograniczenia w możliwości wykonania badania:

1. Cięża pacjentki
2. Pojawienie się w przeszłości silnej reakcji alergicznej po podaniu środka kontrastowego
3. Poziom mocznika, kreatyniny, wskaźnik eGFR <30, wskazujące na niewydolność nerek
4. Problem z założeniem kaniuli do żyły
5. Pacjenci z dużym stopniem niepełnosprawności, brak współpracy z pacjentem

Zdarzenia niepożądane, które mogą się pojawić po podaniu środka kontrastowego:

Większość reakcji niepożądanych po podaniu środka kontrastowego pojawia się w ciągu pierwszych 20 minut po podaniu środka, jednak w rzadkich przypadkach obserwuje się również późne reakcje niepożądane występujące 24-48 godzin po wstrzyknięciu kontrastu.

Najczęściej są to reakcje alergiczne lekkie i umiarkowane – 3,1% przypadków (świąd skóry, wysypka na skórze, pęcherze alergiczne na skórze, duszność, nudności, wymioty), ale mogą się też pojawić ciężkie reakcje alergiczne – 0,4% przypadków (zaburzenia oddychania, zaburzenia rytmu serca, zaburzenia świadomości, zatrzymanie krążenia, zgon).

Wystąpienie któregokolwiek z powyższych należy natychmiast zgłosić personelowi !!!

Podczas podawania środka kontrastowego może dojść do wynaczynienia, czyli niezamierzonego podania lub wydostania się środka kontrastowego z żyły do otaczających tkanek miękkich, które może prowadzić do miejscowych stanów zapalnych, owrzodzeń i martwicy. Objawem wynaczynienia jest najczęściej silny ból i uczucie rozpierania w tkankach powyżej miejsca podawania środka kontrastowego.

Wystąpienie powyższych objawów należy natychmiast zgłosić personelowi !!!